

Hún, hún, hún og hún
Her, Her, Her and Her

Roni Horn

Kjarvalsstaðir 20. maí - 22. ágúst 2004

Erlendir listamenn hafa sótt Ísland heim allt frá 18. öld, og landið hefur orðið mörgum þeirra innblástur og uppspretta listaverka. Þó ýmsar fréttir hafi borist af ferðum hinna þekktari úr þessum hópi, hafa landsmenn sjaldnast áttað sig á þeim áhrifum sem landið, umhverfið og samfélagið hafði á þá erlendu listamenn sem hingað komu, áhrif sem þeir báru síðan með sér á heimaslóðir. Íslendingar hafa jafnan verið eilífið undrandi – og hreyknir í laumi – yfir þessari athygli; gestunum hefur í gamni og alvöru verið gefin nafnbótin „Íslandsvinur“, enda ljóst að land og þjóð hefur eignast mikilvægan sess í sálarfylgnum þeirra.

Einn er sá vinur Íslands sem hefur ræktað tengsl sín við land og þjóð lengur en flestir aðrir, en hefur kosið að láta lítið á sér bera hér á landi, þó stjarna hennar hafi verið á hraðri uppleið í hinum alþjóðlega myndlistarheimi undanfarna áratugi. Listakonan Roni Horn fæddist í New York árið 1955, og í sinni fyrstu utanlandsferð árið 1975 kom hún til Íslands. Hún hefur síðan komið hingað reglulega, á hér nú sitt annað heimili og fjölda vina og kunningja um allt land.

Fyrsta áratuginn sem Roni Horn heimsótti Ísland má segja að hún hafi haldið landinu út af fyrir sig og ekki notað það beint í verkum sínum; hún ferðaðist mikið um landið og safnaði myndefni fyrst og fremst í eigin huga og vitund. Frá 1988 hefur myndavélin hins vegar oft verið með á ferðum hennar og hún fundið hér mörg viðfangsefni til listsköpunar, eftir því sem hún hefur fest á filmu það sem fyrir augu hennar hefur boríð. Hún hefur fundið form hugmynda sinna í landinu; einfaldar jafnt sem fláknar jarðmyndanir fá á sig sérstakan og magnaðan blæ í meðförum hennar. Minnisstæðar eru myndir hennar af hverapollum og loftmyndir hennar af jöklum sem útlattir verða nær óþekktanlegir.

Myndlist Roni Horn einkennist öðru fremur af einfaldleika – þar gerist ekkert óvænt og allt er í jafnvægi. Hún vinnur verk sín með ýmsum hætti skúplíúrar, teikningar, ljósmyndir og textar eru meðal þeirra miðla sem hún hefur notfært sér í

gegnum fiðina. En öll eiga verkin það sammerkt að í þeim ríkir ró. Spenna og öróleiki eru viðs fjarri. Roni Horn einbeittir sér að viðfangsefnum sínum og lætur ekkert trufla sig, það skilar sér til áhorfandans.

Samband áhorfanda og verks er mikilvægt í augum Roni Horn. Hún lítur ekki á skúlptúr eða ljósmynd eingöngu sem verk í sjálfu sér, heldur horfir á tengsl áhorfandans við verkið – ekki bara huglæg heldur einnig líkamleg.

Í huga Roni Horn er Ísland ákveðið mótvægi við stórborgina New York – og nú, eftir nær 30 ára samband við landið, telur hún heimsóknir hingað sér nauðsynlegar einfaldlega til að halda lífinu í jafnvægi. Þau verka hennar sem tengjast Íslandi eru fyrst og fremst ljósmyndir og textar, og gefnar hafa verið út ýmsar bækur sem tengjast slíkum viðfangsefnum. Þannig telur bókaröðin *To Place* telur nú átta bækur, en í þeim öllum hefur Ísland verið helsti efniviðurinn.

Vatn hefur heillað hana allt frá því hún heimsótti landið fyrst; þannig hafa heitar náttúrulegar laugar sem er að finna víða um land, hverir, sundlaugar og mannvirki tengd vatni ítrekað komið fyrir í verkum hennar. Tengls hennar við vatnið eru persónuleg – hún nýtur þess að baða sig í því, finna það hafa áhrif á sig. Eitt af eftirminnilegri verkum Roni Horn er ljósmyndaserían *You Are the Weather* frá 1994-95, andlitsmyndir af Margræti Haraldsdóttur Blöndal í heitum laugum viðsvegar um landið þar sem vatn, birta og gufa gegna ekki minna hlutverki en tilgerðarlaus svipur fyrirsæltunnar.

Í nokkrum verkum listakonunnar er Sundhöllin í Reykjavík í aðalhlutverki. Þetta merka hús, sem byggt var 1929-37 eftir teikningu Guðjóns Samúelssonar er í miklu uppáhaldi hjá henni, og hún hefur myndað það bak og fyrir. Í verkinu Hún, hún, hún og hún sem sýnt hér í Listasafni Reykjavíkur er fjölmörgum myndum úr kvennaklefa Sundhallarinnar ræðað saman líkt og í bútasaumsteppi. Þeim er ræðað saman þannig að minnir á brotakennda skynjun okkar á

umhverfinu, í gegnum augað sem sífellt blikkar. Dularfullt völundarhús búningsklefanna er torskiðið í þessum myndum, eins og það er jafnvel fyrir þá sem eru á staðnum. Með þessum myndum sýnir Roni samspil dýra, hurða og veggja sem sífellt breytast, því þegar eitt rými opnast er öðru lokað. Hvítar flisar af einföldustu gerð þekja veggina, fara fyrir horn og yfir brúnir og gera allt rýmið mjúkt og ávallt. Endurtekningin er til staðar í viðfanginu, Sundhöllinni, og er endurspegluð í uppröðun ljósmyndanna sem eru eins – myndir af því sama, en þó ekki. Uppsetning myndanna í heila fleti er líka mikilvæg til að gefa áhorfandanum skýrari mynd af rýminu, sem þó heldur áfram að rugla hann.

Það er ekki svo að landið Ísland sé viðfangsefni í verkum Roni Horn, í aðalhlutverki er hennar innra landslag og í viðtali við Jan Howard segir hún: „Innra landslag felst í einfaldri sjálfsþekkingu. Ákveðinni tegund almennrar skynsemi sem maður öðlast gegnum sýndurtekna reynslu sem skerpir mann. Í innra landslaginu er ró hugans kortlögð, miðað við heiminn eins og hann er en ekki eins og ég ímynda mér hann.“¹

Það er heiður fyrir Listasafn Reykjavíkur að fá tækifæri til að sýna verk eftir þessa mikilhæfu listakonu. Nafngiftin „Íslandsvinur“ er ef til vill ekki lengur réttnefni fyrir Roni Horn; sú sýn á land og þjóð sem birtist í verkum hennar bendir til þess að hún sé ekki aðeins gestur, heldur ein af okkur.

Eiríkur Þorláksson,

forstöðumaður Listasafns Reykjavíkur.

Foreign artists have visited Iceland from the 18th century onward and for many the country has been a source of artistic inspiration. Although the travels of those best known have generally made the news, Icelanders have hardly realized the full extent of the influence that the country, its environment and people have had on the foreign artists that have come here, influence that they have subsequently taken back home with them. Icelanders have always been a little surprised by – and secretly proud of – this attention; the visitors have been given the title “Friend of Iceland” both in jest and earnest, especially when it was clear that the country and its people had acquired an important place in that person’s heart.

There is one Iceland-friend who has cultivated ties with the country and its people longer than most, yet who has chosen to keep a low profile here, despite the fact that over the past few decades she has been a rising star in the international art world. Artist Roni Horn was born in New York in 1955 and came to Iceland on her first trip abroad, in 1975. She has come here regularly since. She looks upon Iceland as her second home and has made many friends and acquaintances all around the country.

The first decade that Roni Horn visited Iceland one might say that she kept the country to herself, and didn’t use it in her work. She travelled extensively and collected images first and foremost in her own mind and heart. Since 1988 she has often taken her camera along and photographed things that caught her eye, finding many subjects for her artwork along the way. The land has provided a venue for her ideas; simple and complex landscapes take on a unique and powerful presence in her work. Particularly memorable are her pictures of bubbling hot spring puddles and aerial photographs of glaciers that, when flattened, are almost unrecognizable.

Roni Horn’s work is characterized first and foremost by simplicity – nothing unexpected happens and everything is in balance. She creates her work in various ways; sculptures, drawings,

¹ “Inner Geography”, interview with Jan Howard, 1994. Cooke, Lynne, Neri, Louise, de Duve, Thierry, Lispector, Clarice, Horn, Roni, Roni Horn, Phaidon Press, London, May 2000, p. 102

photographs and text are among her forms of expression. Yet what her works have in common is serenity. Tension and anxiety are far away. Roni Horn focuses on her subjects, allowing nothing to disturb her, and this is communicated to the viewer.

The relationship between viewer and work is important to Roni Horn. She does not look at a sculpture or photograph merely as a work in itself, but also examines the relationship of the viewer to the work – not only intellectually, but also physically.

In Roni Horn's mind, Iceland is a certain counterbalance to the metropolis that is New York – and now, after a relationship lasting almost 30 years, she considers her visits here necessary to keeping her life in balance. Her work as it relates to Iceland is first and foremost in photographs and text, and various books have been published. The series *To Place* now counts eight books, all of which have Iceland as their focal point.

Water has fascinated Roni Horn since she first visited Iceland. Hot, natural pools found in various places throughout the country have appeared repeatedly in her work: hot springs, swimming pools and man-made structures relating to water. Her relationship to water is personal – she enjoys being in it, feeling its effect on her. One of her more memorable works is the photograph series *You Are the Weather* from 1994-95, close-up facial portraits of Margrét Haraldsdóttir Blöndal in hot pools throughout the country, where water, light and steam play a role as important as the unaffected expression of the model.

The indoor swimming pool Sundhöllin í Reykjavík has a main role in a few of Roni Horn's works. This remarkable building, designed by architect Guðjón Samúelsson and built in 1929-37, is a great favourite of hers and she has photographed it in detail. In the work *Her, Her, Her* and *Her* exhibited here at the Reykjavík Art Museum, numerous photographs of the women's changing

room are assembled like parts of a quilt. They are put together in a way that reminds us of our fragmented perception of the environment, through an eye that blinks constantly. The mysterious labyrinth of the changing rooms is hard to understand in these pictures, as it is even for those who are physically there. Through the photographs, Roni shows us the relationship between doors, doorways and walls that are constantly changing, because as soon as one space closes, another opens. White tiles of the simplest kind cover the walls, wrap around corners and over edges and give the entire space softness and curves. There is repetition in Sundhöll Reykjavíkur and this is reflected in the assembly of the photographs that are very alike – pictures of the same thing, and yet not the same. The assembly of the pictures into whole surfaces is also important to give the viewer a clearer picture of the space, which nonetheless continues to confuse him or her.

However, it is not that Iceland itself is the subject of Roni Horn's work. Central to it is her own inner landscape, and in an interview with Jan Howard she says, "Inner geography is a plain knowledge of oneself. A kind of common sense gathered through repeated exposure to distilling experiences. Inner geography maps peace of mind in the world as it is and not as I imagine it."¹

It is a great honour for the Reykjavík Art Gallery to exhibit the works of this talented artist. The title "Friend of Iceland" is perhaps no longer fitting for Roni Horn; the vision of the country and people that is revealed in her work would suggest that she is not a guest, but rather one of us.

Eiríkur Þorláksson

Director, Reykjavík Art Museum.

¹ "Inner Geography". Interview with Jan Howard, 1994. Cooke, Lynne, Neri, Louise, de Dove, Thierry, Lispector, Clarice, Horn, Roni. Roni Horn, Phaidon Press, London, May 2000. p. 102.

AFTUR, AFTUR, AFTUR, OG AFTUR

Flisar. Flisar sem líkast figulsteinum. Flisar sem eru figulsteinar en þó ekki. Flisum sem er stallað eða raðað hlið við hlið. Flisar sem eru hvítar og gljáandi líkt og kaka með glassúr. Flisar sem byrja eins og þúsluspil en endað eins og vélundarhús. Flisar sem eru kaldar viðkomu eða rakar og heitar. Flisar sem vefjast um horn líkt og glóru-laust fæðmál. Flisar sem styðja við hallandi bók og styrka fætur. Flisar í lárétrí línu sem saman mynda sífga sem liggja eitthvert og ekkert, frá leið inn að engri leið út. Flisar sem eru ferkantaðar og undir fötum og ná milli veggja. Veggir sem aðskilja og drotna. Veggir sem halda okkur í fjarlægð. Veggir sem stýra auganu. Veggir sem veita svigrúm. Herbergi til að fara úr almennu í elgið og öfugt. Herbergi þar sem mannveran breytist í líkama. Herbergi sem stækkar líkamann og smækkar heiminn. Herbergi til að fela og leita. Herbergi sem veitir þér hvíld frá öllu saman. Herbergi sem loka dyrum. Dyr sem margfaldast í röðum líkt og dansmeyjar. Dyr lagðar málm, þrýddar hurðahúnum og lásum líkt og skarti hlaðið smástirni á Óskarsverðlaunahátíð. Dyr sem ná ekki niður í gólf, svo fyrst glittir í fót. Númeraðar dyr sem gefa til kynna röð, reglu og samræmi. Opnar dyr sem segja hvort tveggja í senn velkomin og laust herbergi. Lokaðar dyr sem gefa þér frið. Lokaðar dyr með götum sem sýna og segja. Göt sem ramma inn og stýfa, sem gefa og taka burt. Göt að öxlum, bókum, og hnakkagrófinni. Göt sem veita sýn inn og út. Út í heiminn og inn í líkamann. Líkómum raðað á rétta bása. Líkamar sem eru í senn vakandi og úrvinda. Líkamar sem tvöfaldast í móðöttum speglum. Líkamar sem eru skoðaðir þukurlega líkt og óljósar svipmyndir. Líkamar þekktir og óþekktir, bæði innilokaðir og horfnir á örskotstundu. Líkamar sem eru vandræðalega meðvitaðir og sem láta blygðunarlaust á sér bera. Líkamar sem virða mörk og líkamar sem flæða út um allt. Líkamar sem horfa eða snúa sér undan. Líkamar bæði feimnir við myndavélina og ákafir í myndatöku. Líkamar

feitir og mjóir, hrjúfir eða viðkvæmir. Húð sem er gömul eða ný. Húð sem er bleik eða ljósbrún eða dökk eða svört. Húð heit sem helvíti eða ansi svöl. Húð sem er vanrækt eða dekrúð, notadrjúg eða tilsníðin, hold en ekki kjöt. Húð þar sem hár græur bara á höfðinu og húð með góðri sprettu. Hár sem er úfið og villt eða haldið í fástum skorðum. Hár sem er tondurhreint eða fullt af aukæfnum, blásið eða rennislétt. Hár tekið fast í tagl eða hangandi letilega niður í augu. Augu sem eru laus við þrjál, eða innrömmuð af þvertoppi. Augu opin eða lokuð eða einhverstaðar þar á milli. Augu sem eru blá, græn eða brún, þurr eða rök. Augu sem horfa á móti eða líta undan. Augnatillit sem eru tilviljanakennd eða markviss, útsjónasöm eða saklaus. Augnatillit með berum augum eða gegnum linsur. Augnatillit sem atlot og vopn, athugun og mannfæði. Augnatillit sem visindi, kynlíf og arkitektúr. Augnatillit sem tungumál heyrnleysingjans. Augnatillit sem að trú eða ekki sínum eigin augum. Augnatillit sem listin að horfa. Augnatillit sem hið sjáandi auga.

Barbara Kruger

AGAIN, AGAIN, AGAIN, AND AGAIN

Tiles. Tiles like bricks. Tiles that are bricks with a difference. Tiles stacked or placed side by side. Tiles that are white and glazed like cakes ripe with icing. Tiles that start like a puzzle and end like a maze. Tiles that are cold to the touch or damply warm. Tiles that wrap around corners like a zany embrace. Tiles that support leaning backs and steady feet. Tiles that read horizontally and gather to form paths that go somewhere and nowhere, from a way in to no way out. Tiles that are square and underfoot and lead from wall to wall. Walls that divide and conquer. Walls that keep us at a distance. Walls that steer the eye. Walls that offer breathing room. Rooms to change from public to private and back. Rooms where the figure becomes the body. Rooms that magnify the body and shrink the world. Rooms for both hiding and seeking. Rooms that take

you away from it all. Rooms that close doors. Doors that multiply in rows like chorus lines. Doors adorned with heavy metal, donning knobs and locks like a bejeweled starlet on Oscar night. Doors with their bottoms up, exposing a slight sight of feet first. Numbered doors that suggest sequence, order, and identity. Open doors that present both welcome and vacancy. Closed doors that leave you alone. Closed doors with openings that show and tell. Openings that frame and crop, that give and take away. Openings to shoulders, backs, and the nape of the neck. Openings that look in and out. Out to the world and in to the body. Bodies being put in their place. Bodies both attentive and exhausted. Bodies doubled in foggy mirrors. Bodies seen stealthily like glancing blurs. Bodies known and unknown, both contained and gone in a flash. Bodies painfully self-conscious and brazenly showy. Bodies that know boundaries and bodies that are all over the place. Bodies looking or turning away. Bodies both camera shy and camera ready. Bodies fat and thin, rugged or thin-skinned. Skin that is old or new. Skin that is pink or beige or tan or black. Skin that is hot as

hell or cool as a cucumber. Skin that is ignored or pampered, functional or formalized, flesh but not meat. Skin that saves hair only on the head and skin that sprouts. Hair running wild or militantly tamed. Hair that is squeaky clean or reeking with potions, blow-dried or straight as a stick. Hair pulled back tightly or lazily draping the eye. Eyes that are unfettered with décor, or fringed with bangs. Eyes open or closed or somewhere in between. Eyes that are blue, green or brown, wet or dry. Eyes that return the gaze or look away. Gazes that are incidental or instrumental, strategic or innocent. Gazes that are naked eyes or loaded with lenses. Gazes as caresses and weapons, observations and anthropology. Gazing as science, sex, and architecture. Gazing as language for the deaf. Gazing as seeing but not believing. Gazing as the art of looking. Gazing as the seeing eye.

Barbara Kruger

Ljósmyndir birtar með leyfi Íslamansins og Hauser & Wirth Zurich/London. Photographs courtesy of the artist and Hauser & Wirth Zurich/London. Þýðingar/translations: Alda Sigmundsdóttir og Ásta Vigdís Jónsdóttir.

Opnunartími á Kjarvalsstöðum
og í Hafnarhúsi alla daga 10-17.
Opnunartími í Ásmundarsafni
maí-september 10-16 og október-apríl 13 -16

Aðgöngumiðinn gildir samdægurs í öll húsin.
Alla sunnudaga er ókeypis leiðsögn
á Kjarvalsstöðum kl. 15.

Kjarvalsstaðir and Hafnarhusid are open
every day from 10 am – 5 pm.
Asmundur Sveinsson Sculpture Museum -
Asmundarsafn is open May-Sept. 10 am-4 pm
and October-April 1 pm-4 pm.

The entrance ticket is valid the same day
for all three museums.
Guided tours are available upon request.

